

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manvscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodiêre

Complectens Santos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

De S. Paulo episcopo Virdunensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

ne. Tunc cùm vidissent miraculum, quod erat prèter opinionem, laudarunt omnes clementem & benignum Deum propter signum, quod factum fuerat, & proper patientiam & tolerantiam beatæ, quòd persistisset usque ad mortem, non aperiens se esse mulierem, propter regnum celorum. Et nos ergo, ô fratres dilecti, amulemur eius fortitudinem, constantiam & tolerantiam, ut inueniamus misericordiam & gratiam in futuro seculo, à magno Deo & Seruatore nostro Iesu Christo: Cui gloria & potētia simul cum patre & spiritu sancto nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

VITA S. PAVLI EPISCOPI VIRDVNENSIS, GRAVITER ET FIDELITER IAM OLIM CONSCRI-

pta: sed nunc demum in gratiam Lectoris redditia aliquantò Latiniori styllo per F. Laur. Surium: & quidem aliquot locis paraphrasticòs.

Beatus Paulus Virdunensis ecclesiæ præsul dignissimus, beatissimi Pauli Apostoli imitator egregius, quem non minus vita & moribus, quam nomine referre pro viribus conatus est, in Gallia Belgica parentibus ortus est non infima dignitate. Porro verò in ipsis annis teneris artium liberalium studijs, ut erat apud antiquos more receptum, adhibitus est bonè indolis puer: & in ijs sanè breui tempore eos habuit processus, vt Grammatica, Dialetica, Rhetorica, ceterisque humanioribus disciplinis sic satis instrutus videatur. Verùm ab ipso mundani fastus aditu (qui ut curis & angoribus discruciat sui studiosos, ita nihilominus aureos illis montes pollicetur) pedem suum mature retrahens, nè si nimio illius semel esset amore irretitus, immāni se præcipito daret, totum se ad res diuinas contulit, & ad officia charitatis & misericordiæ, in templis quidem & monasterijs ijs, quæ ad diuinum cultum pertinent, intentus sedulò: benignè verò opem ferens miseris & pressis inopia, adèo ut nihil sibi præter ea, quæ sunt ad victum cultumque corporis necessaria retinens, facultates suas omnes in egenos, morbos, nudos, fame sitique afflitos, in carcere conieatos, alijsq; calamitatibus obnoxios conferret, nihil de crastino sollicitus, quem admodum à Christo didicerat. Vacabat interim ieunijs & precibus, cum ijs cōiungens semper studium pacis & sanctimoniaz, sine qua, vt ait Apostolus, nemo videbit Deum. Hebr. 12.

Etsi verò actuofæ vitæ cum Martha non segniter nauaret operam, at tamen contemplationis diuinæ audis, eam ceu partem meliorem, cum Maria arctius complecti cupiebat. Cumque hac in cogitatione diu noctuq; versaretur, modumque inquireret, quinam ad summum possit perfectionis apicem pertingere, diuinitutis illius animo saluberrimum incidit consilium, vt cum magnò illo patriarcha Abrahamo, indubitate in Dei benignitatem fide innixus, exiret è terra & cognatione sua, & ad exterias regiones ignorantia loca se reciperet, beateque paupertatis amplissimis ditatus promissionibus, cum Christo Domino suo vulpibus foueas & volucribus nidos suos habētibus pauperior es: Matth. 8.

fectus, non haberet ybi suum reclinaret caput. Accedebant huc Daudis regis & dicta & facta, quæ magno illi ad virtutem erat incitamento, contemplanti quemadmodum ille tantus rex interdiu purpura opertus regni negocia curabat, noctibus verò in cilicio & cinere cubans, laborabat in gemitu, lachrymis stratum rigabat suum, egenum, mendicum & pauperem se dicitans, hisq; vtens vocibus: Pater meus & mater mea dereliquerunt me, Dominus autem assumptus me, itemque illis: Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filiis matris meæ, & rursus: Eccè elongauit fugiens, & mansi in soliditudine. His alijsq; inflammatus, mūdigloriam, ut rem inanissimam, putauit prorsus pro nihilo, ut quæ instar flosculi subitè appareret, & paulò post marcesceret: cogitationibusque diuersum persuadere volentibus, eiusq; salutari proposito aduersis & contrariis, opponebat illud Apostolicum: Nihil intulimus in hunc mundum: haud dubium, quia nec auferre quid possumus. Huic iungebat illud ex Euangeliō, quo perfectionem attingere cupienti mādatur vendere omnia qua possideat, & dare pauperibus: itemque illud quo Christus Dominus propter nomen ipsius relinquenti domum, parentes, fratres, I. Tim. 6. Matth. 19.

Illi 4 foro-

Traditur
studij literarum.

Valde flu-
der officijs
charitatis.

Matth. 6.
Hebr. 12.
Luc. 10.

Gene. 12.

Matth. 3.

Psal. 68.
Psal. 39.
Psal. 26.

Psal. 54.

I. Tim. 6.

Matth. 19.

Matth. 10. forores, filios, agros, centuplum pollicetur, & præterea vitam sempiternam. Addebat etiam illud, Nisi quis tollat crucem suam quotidiè, & sequatur Saluatorem, oderitque patrem & matrem, &c. immò verò etiam animam suam, non posse Christi esse discipulum. His ergò omnibus eius feruenti voluntati stimulos & calcaria adhibentibus, inusitatæ peregrinationis & ignoti itineris sibi ipsi laborem indixit, oblitusq; generis antiqua stemmata & superbam nobilitatem, relictisq; charissimis parentibus, Christo duce proficiscitur è patria, nesciensq; quò pergeret, quippe viarum ignarus, tandem ad cœrum Vosagi peruenit, eamq; posthabitis mudi rebus omnibus, letus inreditur, Christo regi suo illic militaturus. Autem autem in ea solitudine multos habitasse anachoretas distinctis cellulis, quiq; demptis Sabbato & Dominico die, perpetuò soli degerent in arctissimo silentio, nisi vel morbus corporis, vel animæ salus secus postulasset. Horum ipsi optatissimam viuendi consuetudinem Paulus ita, vt animo iam pridè destinarat, modis omnibus amplecti voluit: sed quoniam nō est in hominis potestate vita eius, neque est consilium contra Dominū, & neq; currentis est neq; volentis, longè aliter evenit, atquè ille putārat. Futurus enim quandoquè pontifex & pastor ouium Christi, diuina id agente prouidētia, ad cœnobium potius peruenit, vt illic interim apud fratres delitefēt, in schola virtutum probè exercitatus disceret, quod poste à aliis ex officio diceret. Erat nanq; in illa eremo monasterium, quod Deo miserante hodieq; perseverat, monasticis institutis valdè insigne, Tabuleum antiquitus dictum, quòd se cœstis instar tabularum lapidibus primò edificatum fuerit: at nunc verò Theolegium appellatur. Ad id cœnobium casu hospitijs captandi causa diuertit Paulus, atq; ab Abbatे & fratribus libentissime acceptus est: Deindè ab oratione reuerentia ad hospitium, Abbas cum fratribus pedes manusq; ablueunt, & cum multa deuotione & reuerentia omnia humanitatis officia impendunt, orantq; vt aliquantis pèr velit apud ipsos permanere, & longo itinere defessa membra dare quieti. Annuit ille precibus eorum, & cùm aliquandiū habuisse apud illos, & ex crebris colloquijs cœpisset cognosci, Abbas rem diuinitū geri existimās, vt eius vita possit alijs & exemplo esse & saluti, cogitationē suscepit de inuitando illo ad monastica vitæ complexum, nè si forte alio se transferret, ipse eius sanctitatis ferret dispendia.

Quadam itaque die, cùm de mundi huius contemptu, vt sepè aliás, colloquia miscerent, Paulus animi sui cōsiliū & intentionem, tum quis esset, qua causa eò aduenisset, quo mentis flagraret desiderio, quòd eremi habitationem, modò Christo annuente ipsi posset contingere, totius orbis vastitat anteponeret, sciscitanti Abbatì perspicue indicauit, multū eum obtestas per Dominum, vt nè cuiquam alteri reuelet, locumq; ipsi velit inquirere aptum diuino seruitio, repertumque ocyūs demonstrare. Abbas hoc pacto adiuratus, nè illius votis aduersaretur, multū anxius formidare cœpit, nè tanto viro cœnobium destitutum, maxima indè incommoda cuperet, & iam non sua, sed ipsius Salvatoris ei exempla proposuit, vt eorum commemoratione posset illum permouere ad manendum in cœnobio. Ait Christum sub horam passionis suæ, cùm humana ipsius natura à morte abhorreret, patrem sic orâsse: Pater, si vis, transfer à me calicem istum: attamen non mea voluntas, sed tua fiat. Eundem etiam aliás dixisse: Non vénī facere voluntatem meam, sed eius qui misit me. Et satis quidem agebat Abbas his & id genus alijs adferendis, vt cum apud se retineret. At Paulus in sententia animi sui perstebat immotus, nec se ab ea villa ratione deduci patiebatur. Id verò Abbas animaduertens, simul etiam considerans non ea Paulum esse fortuna vel conditione, vt posset cogere inuitum, confert se ad alia ex scripturis de promenda exempla. Etsi, inquit, cum Abraham patriarcha exulem fecisti à paterno solo, & cum Dauide elongasti fugiens, vt mancas in solitudine, & denique vt vir euangelicus, patriam, parentes, agros, cognatos Christi & voluntate & amore reliquisti: at tamen noueris ad perfectionem capessendā quippiam adhuc tibi decessē. Quod si nō esse cupis, audi Psalmistam ita dicentem: Induxisti hos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro, imposuisti homines super capita nostra. Vbi sanè per tribulationes in dorso nostro, & homines capitibus nostris impositos indicare voluit, non nostro nos vivere arbitratu, sed superiorum iussi humiliter parere debere. Huius exemplum in ipso Christo nobis illustrissimum proponitur, dicente Apostolo: Christus factus est pro nobis obediens usq; ad mortem. Si ergò verè illum imitari vis, sancta obediētia ingum mansuetissimis humeris accipe, & illud,

**Venit in
Vofagi fo-
litudine.**

**Prou. 21.
Rom. 9.**

Tabuleum monasticis institutis valdè insigne, Tabuleum antiquitus dictum, quòd se cœstis instar tabularum lapidibus primò edificatum fuerit: at nunc verò Theolegium appellatur. Ad id cœnobium casu hospitijs captandi causa diuertit Paulus, atq; ab Abbatē & fratribus libentissime acceptus est: Deindè ab oratione reuerentia ad hospitium, Abbas cum fratribus pedes manusq; ablueunt, & cum multa deuotione & reuerentia omnia humanitatis officia impendunt, orantq; vt aliquantis pèr velit apud ipsos permanere, & longo itinere defessa membra dare quieti. Annuit ille precibus eorum, & cùm aliquandiū habuisse apud illos, & ex crebris colloquijs cœpisset cognosci, Abbas rem diuinitū geri existimās, vt eius vita possit alijs & exemplo esse & saluti, cogitationē suscepit de inuitando illo ad monastica vitæ complexum, nè si forte alio se transferret, ipse eius sanctitatis ferret dispendia.

Matth. 26.

Iohan. 5.

Psalm. 54.

Psalm. 65.

Philip. 2.

& illud, si sic necessè sit, ad supremum usque vitæ diem fert. Non enim erit discipuli illius laude digna exercitatio, quam magistri reverenda eruditio non approbat: nec debet sanè alij velle præesse, qui prius subesse non didicerit.

His Paulus auditis, cessit abbatibus admonitioni: & quia par illi visum fuit, ut ipse potius prior rogare debuerit, quod Abbas ab illo petebat: toto corpore humili prostratus, negligentia & ignorantia suæ venia precabatur, simul promptum se offerens ad omnia illius iussa exequenda. Itaque votis omnium cum Abbatibus benedictione monasticum induit habitum, & ut verus Christi seruus, adiungitur illi cōgregationi sanctorum. Quia Iem verò deinde sese præstiterit, quām moribus & vita sanctum & inculpatum, non facile quisquam explicauerit. Ab ipso nanque mutati habitus die, propè fidem excedere videbimus, si dicere velimus, quas crucis, quæ tormenta sibi ipsi intulerit, dum vult corpus castigare suum & in servitutem redigere. Neque enim vel tenuiter corporis indulxit valetudini, neque manu semel ad aratum missa, voluit cum uxore Lot retrorsum respicere. Fuit verò etiam charitate præcipiuus, castitate mundissimus, humilitate summus, prudentia solers, astutiam serpentis cum simplicis animi puritate coniungens. His itaque alijsque virtutibus cum polleret, amabatur ab omnibus, cunctis erat gratus & venerabilis, & pro eximia sanctitatis reverentia, solo pastoris demprio nomine, instar magistri miro à fratribus affectu colebatur.

Sed nè tanta virtutum copia quasi sterilis & vacua videretur, neque lucerna tam illustris sub modo ponetur, sed luceret omnibus, qui in domo Dei sunt: cùm iam eius fama longè lateque increbuisse, cœperunt multi ad eum confluere etiam ex longinquis regionibus, & se in eius tradere disciplinam non solùm mediocris fortunę, sed etiam præpotentiam ac nobilium hominum filii. In ijs autem Grimo, qui etiam Adalgis filius dicitur est, Dagoberti regis nepos, præ cœlestis patriæ amore omnem huius mundi gloriam ducens pro nihilo, illi se tradidit instituendum: quippe cuius vitam, mores & actiones, ceu agrum fertilem, multa florum diversorum gratissima amoenitate vernantem, & cui benedixit Dominus, à permultis iam didicerat virtutum omnium odoribus fragrare. Et illi quidem repente tanto est dilectionis ardore coniunctus, vt non nisi sola interpellate morte, ab illo se separari pateretur. Introducetus autem à sancto viro in amissimos scripturarum campos, instantiū breui profecit, ut disciplina & moribus magistrum equiparare videretur. Et ille quidem in monasterio hoc Tabuleio sive Theoglio, quod iure hereditario illius ditionis esset, cum magistro maiori libertate degebat, & de gramine virtutum, centuplicatum fructum retulit, adeò ut ad Diaconatus quoque gradum eum etus sit.

Per idem autem tempus defuncto Ermengredo Virdunensi episcopo, idoneus successor mox inquirebatur, nè vacante diu sede, grec Domini, pastoris vigilantia destitutus, pater et morsibus luporum. Ibì tum nō defuit, qui ad aures principum perferret, intra regni fines, & quidem in monasterio supradicto degere Paulum monachum, qui idoneus sit cui cura pastoralis demandetur. Mox iubente rege alegantur quidam ad Grimonom, qui illi dicant, ut vnā cum Paulo festinet venire ad aulam. Illum enim, diuina agente prouidentia, à palatinis, à clero & populo electum, ut sit Virdunensem antistes, velleque regem, in sui erga illum amoris testimonium, illorum votis & sententiæ assentiri. Grimo ijs a auditis, multa hilaritate perfunditur, refert ad patrem charissimum regis iussionem, nobilium, mediocrum, denique omnium concordem & ab animis in ipsum propensissimis profectam electionem, hortaturque, ut quamprimum ad regis sese accommodet voluntatem. Tum verò Paulus, Tametsi, inquit, laudo illorum tale de me iudicium & existimationem, qua me tāto honore dignum arbitrantur: at fortassis tamen ignorant Canonum autoritate caueri, nè quis à sede sua transferatur ad aliam. Itaque cogitare debebunt, neque iussa regis, neque populi studium & fauorem tanti à me fieri debere, ut corum causa sacri canones violentur. Satius igitur est, ut regis populiq; sententia ad alium sese transferat: nè si hominem ignotum & ad vulgi rumusculos falsò prædicatum atque laudatum ecclesiæ Christi præfecerint, post sera ducti pœnitētia, sese inconsulta damnent temeritatis. Cum his verbis legatos regis à se vacuos dimittit, id se haec ratione sperans assecuturum, ut & regis mutetur animus, & ipsi liceat optima frui quiete. Sed infallibilis prouidentia Dei, qui illum suæ plebi pastorem destinauit, & à longinquis regionibus cam ob causam ad hęc loca perduxerat, animo regis id con-

S. Paulus,
frater S.
Germani
episcopi Pa
risiensis.

consilij adspirauit, ut ex monasterio extractum, etiam inuitum & calcitrantem in ca
theda collocaret, ut paulo post dicemus.

Interim hoc admonitum voluimus lectorem, hunc beatum virum Paulum fratrem
fuisse S. Germani Parisiensis episcopi: & id quidem, ut ex scriptis accepimus, vita san
ctitas virtutumque excellentia liquido testatur. Ne cui autem incredibile id fortasse vi
deatur, si nullius sit authoris testimonio confirmatum, opere preium putamus Bercha

Bercharius,
antiquus
scriptor.

rij presbyteri verba hoc adscribere. Is enim Bercharius, rogatus a Dodone Virdunensi
episcopo, omnium superiorum antistitum eius ecclesia nomina & res gestas, quatenus
nolle potuit, mira breuitate conscripsit. Itaque de hoc nostro beato Paulo ad verbum
sic habet. Post Ermenfredum tractus est de monasterio Tabuleio S. Paulus, qui fuit fra
ter Germani Parisiensis ecclesiae episcopi, & in ecclesia ista episcopus consecratus:
cuius memoria eterna est. Nam nepos Dagoberti regis Grimo diaconus, qui & Adal
gisilus dicitur, cum fuisset a beato Paulo ab infantia reuerenter educatus, pro amore
ipsius antistitis suam proprietatem, id est, Tabuleum monasterium S. Mariæ in Virduno,
suo scripto & multorum fidelium scriptis, ut in sempiternu nostra ecclesia ipsum mo
nasterium habuisset, tradidit, roborauit, & omni autoritate firmauit. Frasindum vero
villam pro sua pietate vici fratribus nostrorum delegauit. Sanctus vero Paulus Baso
nis villare de suis redditibus comparauit. Priuilegium etenim nostris canonicis de anti
quioribus villis fecit, & suis manibus & aliorum episcoporum ipsum sub diuina attestati
onem roborauit. De virtutibus autem istius sancti patris nostri mirabile audiuiimus, quod
adhuc monasticam vitam ducens, cum in pistrino fratribus obedientiam habuisset, &
timeret ne hora statuta fratres panem habere potuissent, eieco igne de clibanico, ipse in
trogressus, cum cuculla sua clibanum purgauit, & panem illic ad coquendum ordina
uit, & sanus foras egressus, panem factum fratribus in refectorio tempore statuto distri
buit. Legi, & picta vidi multa miracula, quae viuens in episcopatu egit, & post excessum
positus in basilica S. Saturnini, Deo cooperante, satis fecit. Cęcos nanque illuminauit,
claudis gressum praebevit, ægrotos a varijs infirmitatibus curauit. Et quid plura? Istam ec
clesiam dilatauit rebus temporalibus, & Deus omnipotens animans illius cum omnibus
sanctis in eterna gloria sine fine gaudere fecit. Hęc Berchartius, eius verbis prorsus
nihil immutatis. Vera autem illum scribere, & eius authoritas, ut ait huius vita scriptor,
& non spēnenda antiquitas fidem facit. Verum his obiter commemoratis, ad narratio
nis ordinem revertuntur.

Legati regis vbi se sua spe frustratos, tantumque itineris frustrè suscepisse viderunt,
Extrahitur reuersi ad regem, quae beatus Paulus dixisset, ordine explicarūt. Rex vero & ira & amo
ex monaste
rio, & com
pellit susci
patum.

re permotus, mittit satellites, vique è monasterio extractum, iubet vel inuitum creari
episcopum, & ab episcopis consecratum in sede pontificia reponi. Quod etiam ita fa
pere episco
pum est, cum tis miro aplausu gratulantibus & acclamatibus, ea sede esse dignissimum.

At Grimo nepos regis, cernens re ipsa iam completerum id, quod diu peroptasset, mirabili
ter exhilaratus, facultates suas omnes libenti ac prompto animo Virdunensi ecclesię le
gauit. Erat namq; illis temporibus ea ecclesia ad eum recti inops, ut nemo ex clero, quem
admodum Ecclesiasticus ordo postulat, Missarum solennia vel solitum Psalmodie pen
sum absoluere: sed propter penuriam ægrè quidē & cum multo labore per singulos di
es presbyter quispiam circunforaneus cōducere batur, isq; perfunditorie parumq; decen
ter & precess horaria & Missæ officium complēs, deinde recedebat. Itidem faciebat &
secundus, & tertius, & ceteri, donec cōfuso ordine à novissimo ad primū redditum esset.
Id vero conspicatus Paulus episcopus, Grimonem charissimum accersit, animi sui dol
orem ei exponit. Ille rursus beato viro & consiliū præbet, & auxilium: Tu quidē, inquit,
Pater difficilem te reddidisti, inuitusque, regi iubente, ad hanc sedem perractus es. Potes
igitur iure apud illum conqueri de his, quae te malè habent. Quae vero mea sunt vel esse
possint in predijs, possessionibus, pecunijs, tibi libens permitto & trado, ut pro tuo voto,
mearum facultatum ope fretus, Clerus diuino cultui, sicut tu prescripseris, ordine in
seruat. Hęc vbi dixit, Frasindum villam vietui fratribus delegauit: nullaq; interposita mo
ra, simul palatiū adeūt, & de ecclesia Virdunensi incōmodis ad aures regis querelas de
ferrunt, obsecrātes, ut ad Dei honorem & pro anima sua remedio, Virdunensi ecclesia
vel res vel agros impartiri velit. Rex illorum pijs precibus nō difficuler annuit, & tum
pecunijs tum possessionibus auctos & locupletatos, à se cum gaudio remisit. Porro vir
beatus

Frasindum
villā Grimo
donat eccl
esiā Virdu
nenſi.

beatus deinceps Canonicos canonice vivere voluit, & in illa sede permultis annis residen-
dens, de virtutis studio nihil remisit. Et quidem dolendum est, hominum incuria de eius
rebus gestis tam parum esse commendatum literis, aut certe ad posterorum notitiam
non transmissa ea, quae quodam non ignorasse certum est, cum iam supra ex Berchario
didicerimus, multa eum sancti viri miracula legisse: qui sanè eo nomine à quibusdam
reprehenditur, quod ea noluerit scripto comprehendere. Peruenit autem tandem vir
sanctus ad id, quod diu concupierat, cuius causa tamen multis in hac vita labores & su-
ficerat & exantlārat, ut liceret, ruptis corporis vinculis, migrare ad illam supernam
ciuitatem, quae est patria nostra. Itaque confessus senio plenusque dierum, valedicens
fratribus, in pace sanctæ Ecclesiæ felicem Christo spiritum reddidit 6. Idus Februarij, &
in ecclesia beati Saturnini, ut iam ante dictum est, sicut iusserrat, sepultura mādatus est,
vbi meritis illius praestantur beneficia Domini nostri Iesu Christi, qui viuit & regnat
in secula seculorum, Amen.

DE SANCTA APOLLONIA VIRGINE ET
MARTYRE, EX EPISTOLA DIONYSII ALEXAN.

drini ad Fabium Antiochenum Episcopum, quæ est apud Euse-
bium lib. 6. cap. 34. Historie Ecclesiast. interprete
Iohanne Christophorono Anglo.

NON ex Imperatoris editio (inquit Dionysius) persecutio 9. FEBRVAR.
apud nos incepta fuit, sed integro anno prætererat. Nam
vates (quisquis ille fuerit) malorum omnium, quæ huic ci-
uitati acciderūt, architectus, infinitam gentilium turbam
contra nos incitauerat impulerat quæ satque adeò ad patri-
am suam & antiquam superstitionem defendendam ma-
gnoperè instigārat. Qui ab illo ad malevolentiam irritati,
omnemque aucupati licentiam ad scelus patrandum, so-
lam pietatem & verum cultum dæmonum suorum istum
censuerunt, ut Christianorum cede & sanguine suas cru-
deles manus respergerent. Et paulò infra; Tum verò uno
quasi animorum impetu omnes in pitorum ædes irruere, & singuli quos sibi vicinos es-
se cognouerant, properè educere, expoliare, diripere, & diuitias ac suppelætilem, si que-
erat preciosior, sibi seponere? si quæ vilior, sordidior & ex ligno confecta, in vijs dissipate
re, deinde exurere: adeò ut ciuitas illa veram species urbis ab hostibus captae despolia-
taque probè reprezentaret. Fratres ergò deflesterè è via, & in loca separata ac solitaria
se subducere, rapinam bonorum suorum similiter cum illis, quibus Paulus illustre Hebr. 10.
perhibet testimonium, cum gaudio suscipere. Atque haud scio, vtrum quisquam præ-
ter aliquem vnum alicubi fortasse, hucusquæ Dominum denegauerit. Apolloniam
porrò virginem, id temporis cum primis admirandam, & admodum prouectam ætate,
comprehendunt, maxillisque eius crudeliter diuerberatis, omnes dentes illi excutiunt,
atque rogo in suburbis extrecto minantur, nisi verba blasphemiae vnà cum ipsis
palam eloqueretur, se eam viuam crematuros. Illa paululum temporis
ad deliberandum precata, & dimissa ex eorum manibus, sine
mora inslit in rogum, sicque flammarum in-
cendio absumpta est.

MARTY.

S. Apollo-
nia vtrò se
præcipitat
in flamas.